

Jong STRONG geeft de pen aan...

één van onze bestuursleden. Zij ziet nieuwe verontreinigingen als één van de uitdagingen van het toekomstige bodemwerkveld. En dus is het een onderwerp wat bij uitstek ook interessant is voor jonge bodem/milieu professionals, want zij zullen hier in hun carrière zeker mee te maken krijgen.

Mocht u willen reageren op de column, of op de hoogte willen blijven van onze activiteiten, stuur ons dan een mail via info@jongstrong.com of kijk op onze website www.jongstrong.com. En u bent natuurlijk ook van harte welkom op onze LinkedIn groep ;-)

Met vriendelijke groet,
Het bestuur van JongSTRONG,

Saskia van Miltenburg (MWH)
Meinie Naus (Tauf)
Corinne Koot (Witteveen+Bos)
Gerard Ros (NMI)

An Inconvenient Truth – part 2?

Ik val maar gelijk met de deur in huis: ik maak me zorgen over 'nieuwe stoffen' (ook wel 'emerging contaminants') in het milieu. We weten dat het Nederlandse water steeds meer hormonen en medicijnen resten bevat, dat er blusschuim is gebruikt met PFOS erin en dat het gebruik van nanodeeltjes toeneemt. En we weten ook dat deze nieuwe stoffen een potentieel risico vormen voor mens en milieu. Maar waarom gebeurt er dan zo weinig om deze risico's goed in beeld te brengen, en de impact op het milieu terug te dringen? Weten we niet waar we moeten beginnen?

Hoewel het zeer uiteenlopende stoffen zijn, hebben nieuwe stoffen wel één ding gemeen: het gaat om 'potentieel risicovolle stoffen', maar we weten onvoldoende over de daadwerkelijke effecten op mens en milieu, op korte én op lange termijn. Vanwege het enorme aantal nieuwe stoffen en de diversiteit ervan lijkt het bijna een onbegonnen zaak om deze risico's goed in beeld te brengen, laat staan om na te denken over hoe we met die risico's om moeten gaan. Dus gebeurt er niets... En dat is precies wat mij zorgen baart, want met de toenemende ruimtedruk en de toenemende schaarste van (zoet) waterbronnen in ons volle Nederland is het wel degelijk nodig om in actie te komen. En ook op wereldschaal is de urgentie hoog, met het oog op gezondheid, voedselschaarste en watertekorten. We kunnen de problematiek van nieuwe stoffen niet blijven negeren, en de verantwoordelijkheid doorschuiven aan volgende generaties.

Wat mij betreft zijn er twee oplossingsrichtingen:

1. We moeten een oplossing bedenken voor alle nieuwe stoffen die nu al in het milieu terecht zijn gekomen. We zullen in beeld moeten brengen wat de verspreiding is in

het milieu (waar, in welke compartimenten, welke concentraties, bij welke bronnen, etc.) en wat de risico's hiervan zijn op mens en milieu. Vanuit de Kader Richtlijn Water (KRW) gebeurt dit voor oppervlaktewatersystemen deels al, maar gegevens over bodem, grondwater en sediment ontbreken veelal.

2. We moeten voorkomen dat nieuwe 'nieuwe stoffen' in het milieu terecht komen. Oké, dit is natuurlijk heel voor de hand liggend, maar blijkt is dit ingewikkelder dan het lijkt. Waarom denken we niet beter na over de stoffen die gebruikt worden in producten? Doe gedegen onderzoek over de effecten van nieuwe stoffen vóór het in gebruik nemen ervan. Naar de toxicologie, de verspreiding, de afbraak, de opname, etc. Voor de hele keten (van winning tot productie, gebruik en afvalverwerking/hergebruik) en voor het hele ecosysteem.

Natuurlijk is voor de tweede oplossingsrichting het preventieve Europese REACH beleid van toepassing (zie bijvoorbeeld reachhelpdesk.nl voor meer informatie). Dit beleid verplicht bedrijven die stoffen van 'high concern' gebruiken, onderzoek te doen naar de risico's van deze stoffen. En als uit onderzoek blijkt dat een stof inderdaad potentieel risicovol is, dan dwingt REACH dat het gebruik zo snel mogelijk wordt afgebouwd. Maar waarom houdt deze uitfasering op bij het productieproces? Waarom wordt dit beleid niet doorgetrokken naar de hele life-cycle, inclusief het verwijderen van probleemstoffen uit het milieu?

Een deel van de oplossing zit wellicht ook in de bewustwording van het probleem. Terwijl klimaatverandering 'trending topic' is, lijken maar weinigen te malen over de potentiële risico's van nieuwe stoffen in het

milieu. Misschien is het tijd voor An Inconvenient Truth - part 2? In een aantal Scandinavische landen is de publieke awareness voor nieuwe verontreinigingen, en daarmee de druk om actie te nemen, wel aanwezig. De problematiek van bijvoorbeeld PFOS is daar publiekelijk omarmd en dit heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat bedrijven actiever op zoek gaan naar alternatieven. Zo kwam ik op vakantie dit kledinglabel tegen (zie afbeelding). Het label zat aan een waterdichte jas, en het merk vermeldde trots dat ze geen gebruik hebben gemaakt van PFOS/PFOA. Uiteraard moet dat de standaard worden, maar het is in ieder geval een mooi begin.

Corinne Koot